

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 4 October 1819.

Till Allmänheten.

Ehuru i Stockholm hvarje dag 4 a 5 Tidningar utgifvas, torde det ej anses öfverflödigt, att med en ny öka antalet, då Planen för densamma i flere fall skiljer sig från de öfrige. De utländske nyheter man dagligen får omläsa i trenne särskilte blad, tyckas alldeles hafva utträngt hvarje annan Artikel, och ofta får man nog länge leta, för att träffa någon af de många intressanta underrättelser, som meddelas i Allgemeine Musikalische Zeitung, Isis, L'Ambigu, Journal des Dames m. fl. För att lemna dem, som ej hafva tillgång till dessa Journaler, ett, fast kan hända ofullständigt begrepp om deras tendens, har man beslutit utgifvandet af *Nya Extra Posten*, och ämnar man i den meddela:

1:o Anmärkningar och betraktelser öfver hvarjehanda ämnen af ett allmänare intresse, rörande så väl det allmänna lifvet, som Litteratur och Seder.

2:o Nyheter från Hufvudstaden, förnämligast hörande till Historien om dess Bildning och dess Nöjen, och hvarvid man egentligen ämnar fästa sig vid *Theatern*, för att vid hvarje månads slut

tillkännagifva hvilka *Piecer* blifvit uppförde och med hvilken Personal, samt då och då, i synnerhet om någon ny *Piece* på Scenen blifvit gifven, anmärkningar så väl öfver *Piecers*, som *Actionens* värde.

3:o Recensioner öfver de *Concorter* som uppföras, samt öfver så väl de härstädes utkommande, som nyaste utrikes ifrån inkommande Musikverk.

4:o Underrättelser rörande så väl Litteraturen, som Theatern och de vackra Konsterna utomlands. — För öfrigt vilja Utgifvarne bemöda sig att, med strängt iakttagande af Tryckfrihets-Förordningens bud, så vidt deras ringa förmåga räcker, arbeta för Allmänhetens gagn och nöje. Derföre, väl minnandes den Fransyska versen:

L'ennui naquit, un jour de l'uniformité,
skola de söka att göra, icke allenast valet af de ämnen de föredraga, utan äfven framställningssättet, så omvexlande och recreerande som möjligt. Vidare hafva de fast föresatt sig, att under de stridigheter, hvilka antingen hos oss redan existera eller uppkomma kunna, icke in-

SA 48
659

för Allmänheten taga något Parti, så till förståendes nemligen, att de väl sjelfve icke kunna underlåta att fästa sig vid det de, efter sina insigter, kunna anse för det rätta, men denna åsigt skall aldrig förleda dem, att neka den annorledes tänkande, att också yttra sin mening, och derföre emottages, till ovägrigt införande, alla stridskrifter af de mest motsatta Partier, blott de uppfylla villkoren, för den i Sverige fastställda giltigheten af skrifers meddelande genom trycket; äfven invändningar mot hvad Utgifvarne sjelfve yttrat, skola utan ovilja upptagas och således ej heller undanhållas från publicitet. Likväl skulle det

vida mer fågna Utgifvarne, om någon behagade hedra Bladet med bidrag af annan än Polemisk syftning och form. Dock anhålla de att dylika insändne bidrag ej måtte vara i Politisk väg, emedan för sådane alldeles ingen plats kan lemnas; ty, om också någon Montesquieu eller J. J. Rousseau skulle finnas, så lära de väl icke vilja uppträda i ett Dagblad; och Politiska nyheter af annan hand, har Allmänheten nog förut.

Artiklar till införande i detta Blad emottagas i Östergréns Musik- och Bokhandel vid Stora Nygatan, under Adress till *Nya Extra Posten*.

Till Nya Extra Posten.

(Insändt.)

Har du något förtroende till en redlig vän af din existens, din uppblomstring och allsköns välmåga, så hör mina råd vid ditt framträdande för Svenska Folkets grannsynta blickar. Det första är, haf mod! Du är bestämd till offentlig talare och lärar ej kunna undgå en talares vanliga öde, att än blifva missförstådd och än tadtad. Ty denna Allmänhet, till hvars örons förlustelse din organ är ämnad, består af en mängd Allmänheter, som ofta äro så långt skiljda i smak och tycke ifrån hvarandra, som Persien från Chili. Fatta aldrig den inbillningen, i ett anfall af ungdomsövermod, att du skall kunna behaga alla. Ty antag att du kommer med en afhandling öfver någon af de viktigaste grenar af vår bildning, hvars idéer och stil kunna förtjusa en bildad läsare, så skall det nog finnas personer öfriga som gaspa deråt och förklara att sådant förefaller dem orimligen tråkigt. Orsaken dertill lärar du så väl som jag veta, vi vilja icke tala derom; ty i alla fall är det icke godt att väcka Lejonet som sofver. Det vak-

nar nog af sig sjelf. Försöker du åter mellanåt att vända Allmänhetens uppmärksamhet på sådana ämnen, som närmare röra det vanliga lifvets krets, skall du väl af flera naturligtvis blifva förstådd. Men var också försäkrad derom, att hvad du gör, skall du dock icke göra alla till lags och det af redan anförda orsak. Hvad är då att göra? säger du. Hvem kan förnöja alla? Du har rätt! ingen dödlig har hittills kunnat göra det. Blott en regel är härvid att iakttaga: Hvad du säger, säg det så att åhörarens begrepp må blifva utvidgadt och hans känslor förädlade. Smicksa aldrig det föraktliga, under hvad drägt det kommer i din åsyn; vägra aldrig din gård åt det ädla och goda, om också någon enskild fläck derpå skulle i dina ögon synas, och jag kan då försäkra dig, att om köparens obillighet beslutit din död, är den ej förtjent, och du skall med lugn kunna lägga ditt hufvud till hvila.

Mitt andra råd är: *sök att behaga*. Man har förklarat din bestämmelse vara att upplysa. Denna bestämmelse är

ädel och värdig dina dagars upphofsman. Men sättet hvarpå du bör göra det? Tusende nya idéer och tankar böra blifva bekanta för vår Allmänhet, väl alldramest i våra tider. Kom då ihog att hvarje ny verklig idé, är en guldgrufva, hvarur de bästa ämnen kunna hemtas. Men grufvägarens eget fel blifver det, om den malm han har vunnit, lemnas så länge utan ny omsmältning och form, att den får utseendet af en oädlare metall. Jag har under min lilla erfarenhet sett ett par af dina medbröder, som hade den olyckan att blifva dömda till Svenska Författare-döden, endast derföre, att de uraktlato denna nödiga försigtighet. Välj derföre till ditt valspråk *utile dulci!* det kan aldrig blifva gammalt, blott man förstår det rätt. Mången gång har den snillrika Gratién, i sina sånger, sagt bättre sanningar, än en vördnadsfordrande Professor, som gravitetiskt uppstiger i sin Katheder och, inom ett skal af distinctioner och divisioner, innesluter den karna han ämnar sina hungrande åhörare. Och framför allt, visa den aktning för de heliga hufvudidéerna, hvilka jag önskar du aldrig må lemna ur sigte, så att du må bestå dem en sådan klädnad, hvari de ej kunna synas fattiga och följakteligen föraktliga för vår penningälskande Publik.

Mitt tredje råd vill jag häldst hviska i dina öron: *Var sjelfständigt!* Du har lofvat att frambara allt hvad benägne medarbetare, af hvad slag som häldst, kunna vilja anförtro dig, och det måste ske troget och utan förfalskning. Men nu är frågan derom, hvad du bör göra, då du talar sjelf. *Stäckars Tidning!* du står emellan två eldar; emellan två partier, af hvilka hvart för sig, i så många Litteraturens grenar, nästan hyser rakt mot-

sätta tänkesätt mot det andra. Och oss emellan tvekar jag ej att säga, att äfven om det ena är ojemförligt det andra öfverlägset i djupheten och rättigheten af sina blickar i sanningens område, så innebär likväl redan namnet Partiskola, Sect eller hvad du behagar, en ensidighet, som jag trotsar Nittioniohundra-de delar af alla dem, hvilka på något sätt befatta sig med litteraturen, att kunna fullkomligt befria sig ifrån. Bönfall derföre dina underhållare, uppfostrare och alla dem som dela föräldravården om dig, att de, då de lemna dig bidrag, måtte glömma allt förflutit, hvarje personlig rancune i sina omdömen, och utan hvarje sidoblick eller afsteg, rigta sin blick på det sanna och rätta. Förstås att ett undantag måste göras, då de äro sysselsatta med rent af Polemiska uppsatser, dock äfven i det fallet, torde denna erinran ej vara alldeles öfverflödig.

Men nog med det Pædagogiska! Jag har så länge declamerat mot Pedanteri, att jag fruktar att jag sjelf dervid kunde förtjena namn af Pedant. Gå då, unge Van! Framgång följe dina företag. Måtte det lyckas dig, att locka mången, som ej är alldeles förlorad för menskligheten, från gerningens tavelser, från det yttres fåfånga, till känsla för förståndets och hjertats nöjen. Men jag önskar ännu mer, att du måtte kunna framställa de tankeämnen för den oskyldigt lidande, hvarvid han kunde glömma sina olyckor, åtminstone för ett ögonblick. Du har då redan gjort mycket godt. Och det bästa af allt vore, om du kunde lyckas att tända ett ljus för den redlige sanningsforskaren, der han blott annars ser mörker, och utestänga tviflens oro från hans själ.

Joachim Nicolas Eggert.

Några biographiska underrättelser om sedan afledne Konstnär, har man trott denne, i vårt Fädernesland, för några år skola fåna den aflednes närmare bekan-

ta, och intressera en hvar, som haft tillfälle att höra något prof af hans talent.

Joachim Nicolas Eggert, yngsta sonen af en redlig Handverkare i den lilla Staden Gingst på Rügen, föddes år 1779. Så fort hans medvetande utvecklats sig, uppenbarade han äfven en obeskriplig lust för Musik, och vid elfva års ålder började han spela Violin, under handledning af Stadens ende Virtuoso, en Fabriksarbetare, som strök sitt instrument, så vidt det lyckas ville, efter gehör, och ofta försäkrade sin Lärjunge, att studium af Scalor och Noter, var det öfverflödige pedanteri i världen.

År 1791 anlände, från det Halberstadtiska Seminarium, en ung, ganska skicklig man, Hr Dammas, såsom Schollärare och Organist, till Gingst. En tillfällighet gjorde honom bekant med vår Eggert, hos hvilken han snart upptäckte de mest afgjorda anlag för Musiken. Han började också redan, samma höst, att gifva den lärgirige Gossen undervisning, så väl i vanliga Scholstudier, som i konsten att spela Claver, Violin och Harpa, och här erhöi Eggert, under trenne år, den sorgfälligaste och grundligaste Elementar-Handledning. Under det att den, ännu mera, utvecklade hans färdighet, gjorde den äfven hans lust, att för Tonernas himmelska konst lefva och dö, så mycket mera brinnande. Men hans

Far, som ämnat honom att lära ett Handverk, — enligt hvad han mente, det säkraste medlet, att grundlägga framtida bergning, — satte sig länge deremot. Sorgen öfver detta vågrande kastade slutligen den lilla Joachim på sjuksängen, och nu, för att rädda sitt barns lif, gaf Fadren sitt bifall och var villig att använda en del af sina hopsparade penningar, till Eggerts utrustning, för hans Konstnärsvandring i världen.

År 1794 anlände han till Stralsund, der han, under Musik-Directör Kuhlow icke allenast ännu mera uppöfvade sin färdighet, att handtera Instrumenterna, förnämligast Violinen, utan äfven erhöi den första undervisningen i reglorna för Compositionen, Också började han här att sätta åtskillig Dans-Musik, hvilken vann allmänt bifall. Dock tillät hans brinnande håg för en högre Konstfulländning, honom icke, att här finna sig tillfreds. Derlöre lemnade han, år 1800, Stralsund och begaf sig till Braunschweig, der han, i två års tid, med oafslätelig flit studerade under Fischer, Markmann och förnämligast under Kirnbergers bekante Elev, den grundlige Theoretikern Fleischer, hvars synnerliga tillgifvenhet Eggert, genom sin afgjorda talent, sin ädla karakter och sitt intagande lefnadsätt, visste att förvärfa.

(Forts. e. a. g.)

Premmeration på 24 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 1 Rdr Bico, uti Herrar Utters & Comp., Östergröns och Bruzelii Bokläder.

N:o 2 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, Tryckt hos JOHAN IMNELIUS.